

opium voor het volk

BOVENMENS

Tom Helmer

eerste opvoering: 11 april 2009
in een regie van Tom Helmer
met Thomas de Bres en Monika Haasova

Scène 1

Rogier ergens bij hem thuis. Een lelijk, onverzorgd interieur. Zoals je kunt verwachten van een ongelukkige barman van in de dertig.

Dana komt op in Stewardessenpakje met reddingsvest en een fles whiskey. Blaast op het fluitje.
Hoe zie ik eruit?

Rogier:

Je ziet eruit als een verlopen stewardess die een fles tax free whiskey soldaat gaat maken.

Dana:

En waar denk jij aan als je aan stewardess denkt? Ik aan seks.

Rogier:

Dana, ik moet zo gaan. De kroeg moet open.

Dana:

Loopt naar hem toe voor genegenheid.
Weet je het nog? Ik vind je leuk? Weet je het nog? Nog even nog even.

Rogier:

Ik vind je leuk. Ty sa mi páčiš. Ik vind je leuk. Ty sa mi páčiš.

Dana:

Dobre! Goed, maar langzamer.

Rogier:

Ty sa mi páčiš.

Dana:

Ja, maar langzamer. Pomaly, Pomalšie, pomaličky, nie tak rýchlo

Rogier:

Ty sa mi páčiš. Ja het is erg mooi.

Dana:

Langzamer. Pomaly. (Pomalšie, pomaličky, nie tak rýchlo).

Rogier:

Ty sa mi páčiš.

Dana:

Goed. En nu: 'Slaap zacht.' Dat is: Pekne spi, pekne spinkaj.

Rogier:

Pekne spi. Pekne spinkaj.
Prachtig!
Dovidenia!

Dana:

Ja goed! Oh, wat ben je toch een ontzettend slimme barman!

Rogier:

Dovidenia! Zo moeilijk is het niet. Dit kan echt iedere barman. Dovidenia.

Dana:

Sneller. Sneller! Dovidenia!

Rogier:
Dovidenia!

Dana:
Ja. Dobre. Ik bedoel goed. Hahaha!

Rogier:
Dovidenia! Dag Dana. Dovidenia!

Dana:
Nee!

Rogier:
Wat? 't was toch goed? Dovidenia!

Dana:
Nee. Je zegt het niet goed.

Rogier:
Hoe moet ik het dan zeggen?

Dana:
Zal ik zeggen hoe je het moet zeggen?

Rogier:
Ja, ik wil het weten, ik wil weten hoe ik dag tegen je moet zeggen.

Dana:
Ik wil niet dat je dag tegen me zegt, maar: 'Slaap zacht'. Zal ik eens voordoen?

Rogier:
Wat? Maar... De kroeg moet open! Ik heb verantwoordelijkheden!

Dana:
Sst.

Dana vouwt zich langzaam rond Rogier.

Rogier:
Maar...

Dana:
Sst.
Pekne spi. Pekne spinkaj.

Ze vrijen.

Dana:
Aahh. Pekne spinkaj.

Rogier:
Goedemiddag.

Dana:
Pekne spinkaj.

Rogier:
Goediedag zeg.

Dana:

Goeidag?
Pekne spi.

Rogier:

Dana ik moet nu gaan.

Dana:

Wat is er met jou? Wat is er met jou? Ach, chlapče, čo ti je? Je ti niečo?

Rogier:

Ik versta je niet!

Dana:

Do riti!

Tijdens de volgende monoloog roept Rogier af en toe "Ik versta je niet!"

Dana:

Milý Rogier, viem čo Ti vadí a je dobré (správne), že si robíš starosti, to, ale Sedí Ti motýľ na nose, ale ti ho nevidíš (ty ho nevnímaš). Mala som veľa mužov, to môžeš kludne vedieť. Niektorí boli svine (boli zlí), ale väčšina sa mi páčila (ma zaujala) a všetci boli jeden za druhým na mňa veľmi hrdí. Ale nikdy som nemala muža (chlapca), ktorí by bol do mňa tak zaľúbený (do mňa taký blázon) ako Ty. A ja sama som tiež nikdy nebola do nikoho tak zaľúbená ako teraz do Teba. Počuješ ma? (Počúvaš ma?) Lúbim ťa. A Ty tiež ľubiš mňa, vidím to na Tebe. A len preto, že nechceš robiť za týmto hlúpim (sprostým) barom, tak nechceš byť so mnou. Máš pocit, že máš ešte celý život pred sebou, ale už dávno máš cez tridsať. Viac toho nebude (Lepšie to nebude). Máš pocit, že Ťa chcem vodiť (ťahat') z jednej krčmy do druhej (z jedného šenku do druhého), ale ja to vôbec nechcem. Chcem mať (chcela by som mať) s Tebou normálny byt, mať deti (dieťa) a prehryzať sa každým mesiacom (pretíkať sa každým dňom). Láska a práca (zamestnanie) sú dve rôzne (rozdielne) veci. Nemajú spolu nič spoločné. (Nemajú dohromady nič spoločné). Rogiere, máš na nose motýľa, ale nevidíš ho.

(Stilte)

Rogier:

Kom eens hier. *Dana kruipt snotterend tegen hem aan. Rogier streelt en kietelt haar verveeld.* Ik heb geen zin. Wat voor dag is het vandaag? Zaterdag. Oh nee, dan komt de hele bende. De stamgasten. Weet je wat stamgasten zijn? Stamgasten hebben ongelofelijk lange tenen en een heel kort lontje, en dan zijn ze ook nog eens oerdom en lelijk. Echt de ongelukkigste combinatie eigenschappen. Ze stinken een uur in de wind, maar willen als vorstinnen behandeld worden. Walgelijk. En vandaag moet ik ze helpen met hun wekelijks delirium. Vaste prik op zaterdag.

Stilte

Vind jij dat ik mijn leven verspeel? Als schrijver?

Dana:

Daar weet ik toch niks van....
Rogier, nu niet over schrijven.

Rogier:

Juist wel! Ik kan dat niet zomaar opgeven. Wat denk je? Dat ik het hierbij laat zitten? Weet je waar ik mijn geld verdien?

Dana:

In een bar. Dat is toch ok?

Rogier

...een bruin café! Denk je dat ik daar wil blijven? Nou? Denk je dat ik gek ben?

Dana:

Ik hou van cafés. Je wordt er dronken. Daar hebt je niks aan, maar het is wel leuk.

Rogier:

Ik hou óók van café's, maar dat is een stal! Met varkens!
Dana, ik weet dat ik dwaas klink, maar zoveel wil ik niet. Ik hoef de wereld niet te redden... Ik wil alleen maar schrijven. Schrijven, schrijven, schrijven. Oh god vandaag of morgen breng ik mezelf om. Niet uit wanhoop maar voor straf! Zelftuchtiging! Weet je hoe het voelt? Alsof ik alles kwijt ben, alles verloren heb, terwijl ik godverdomme nog helemaal nooit iets heb gehad! De ene nacht droom ik dat ik zonder kleren over straat loop, de andere dat mijn tanden één voor één uitvallen. Ik voel me totaal machteloos.

Dana:

Ik heb nooit tanden in een droom.

Stilte.

Gaat het lukken, bij Sky Europe denk je? Kunnen ze mij in een echte stewardess veranderen? Denk je dat ze me een contract geven?

Rogier:

Dat zal toch wel. Stewardess... ze zeggen dat dat niet zo moeilijk is.

Dana:

Oh, maar ik ben toch maar een alcoholist! Dat kan ik niet!

Rogier:

Jawel, dat kun je wel. Gewoon niet meer zoveel drinken en een beetje op tijd naar bed.

Dana:

Rogier, ik denk echt aan seks als ik aan 'stewardess' denk? Jij?

Rogier:

Ja. Ik ook.

Dana:

En denk je dan aan seks met jou? Ik bedoel, jij met de stewardess?

Rogier:

Ja. Nee. Ja. Nee, toch eerder aan seks tussen de stewardess en de piloot. Dat zij het vliegtuig mag besturen als ze bij hem op schoot komt zitten...

Dana:

Ja. Hihi.

Rogier

Enfin, je kent het wel.

Dana:

Denk je dat de piloten mij leuk gaan vinden?

Rogier:

Ze zullen je zeker nakijken.

Dana:

Ja, maar willen ze dan ook iets met mij? Volgens mij kiest een piloot altijd voor een hele lieve vrouw. Een vrouw die veel televisie kijkt als hij van huis is en ondertussen aan hem denkt. Zo'n lieve vrouw die hem heel gelukkig maakt.

Rogier:

Denk jij dat je jezelf gelukkig kunt maken?

Dana:

Doet Rogier na.

Denk jij dat je jezelf gelukkig kunt maken?

Raar: een piloot heeft dus seks met de stewardess, maar heeft óók een hele lieve, vrouw die hem heel gelukkig maakt. En hij verdient ook nog eens goed.

Heb ik je al eens verteld over de laatste keer dat ik probeerde te werken? Dat was echt verschrikkelijk. Ik moest op straat in Bratislava één of andere domme theatervoorstelling promoten. Een kostuumdrama voor toeristen. Ik moest zo'n Middeleeuwse jas van leer aan, en terwijl ik dan de flyer overhandigde moest ik iets simpels zeggen als, de beste voorstelling voor jong en oud. En toen ik er helemaal klaar voor stond, in die lange leren jas, en toen stapte ik op een man af en zei ik zo van "Goedemiddag meneer, weet u al dat... weet u al dat... weet u al dat..." En toen kwam er niks. Ik kreeg het er gewoon niet uit. En toen heb ik die flyers en die jas in de bak gesmeten en ben huilend naar huis gerend. Zelfs dat kon ik niet.

Rogier:

Hoe lang is dat geleden?

Dana:

Zes jaar.

Rogier:

Heb jij zes jaar lang niet gewerkt?

Dana:

Nee, ik heb al zes jaar niet meer geprobeerd om te werken. Ik heb nog helemaal nooit gewerkt.

Rogier:

Maar wat heb je dan gedaan?

Dana:

Niets. Gefeest. Films gekeken. Dat weet je toch?

Rogier:

Maar hoe kwam je dan aan je geld?

Dana:

Zoiets vraag je niet!

Rogier

Vertel!

Dana:

Sommige mensen zijn zo leuk dat ze worden betaald om op een feestje te komen.

Rogier:

Maar je kunt toch niet tien jaar lang helemaal niets...

Dana:

Hou je bek.

Hou je bek of ik vreet je op!

De afgelopen tien jaar heb ik drie vrienden gehad. Het waren alledrie Amerikanen en ze leefden alledrie van creditcards. Ik heb gefeest in Warschau, Berlijn, Budapest en Praag. 's Nachts goede coke, 's morgens ontbijt met alles wat een lichaam nodig heeft. En ik kon goed uitrusten; hele dagen helemaal niets doen, geen probleem. Mijn vrienden betaalden alles. Het enige wat ik hoefde te doen was af en toe een taxi aanhouden. Rogier, het waren echt tien vette, vette jaren! En als de ene maatschappij een afbetaling wilde zien, sloten ze een crediet af bij de volgende en de rest gaven we uit aan feesten. En zo gingen we het hele rijtje af. American Express, Visa, Bank of America, Wells Fargo, Capital One, Chase, Master Card. En weet je? Die drie mannen waren de enige niet. Ik heb er zeker dertig gesproken. En ik was ook niet het enige meisje in dat gezelschap.

Rogier:

Dertig Humbert Humbert's die met Europese lolita's stonden te housen op kosten van de Amerikaanse kredietmarkt.

Dana:

Wij hadden status. Wij waren de veteranen, het hogere belang van het feest.

Rogier:

En wat is er van die mannen geworden?

Dana:

Ik heb ze allemaal opgevrotten. Grapje.

Rogier:

Jaja.

Dana:

Ach, waren wij maar een goede whiskey, of cognac. Dan konden we in een donker vat in een kelder vijftien jaar lang stil in het donker liggen wachten en rijpen. Vanzelf op krachten komen en uiteindelijk, sterk, duur licht en uitzonderlijk zijn!

Rogier:

Maar we zijn geen whiskey of cognac. Wij zijn mensen. En die worden alleen maar slapper als ze zich overgeven aan de rust en stilte. We veranderen in pap als we niks doen. Dana, het is vier uur, ik moet gaan, de kroeg moet open.

En eh, Dana?

Dana:

Ja.

Rogier:

Wat...

Dana:

Wat?

Rogier:
Ik eh...

Dana:
Ja?

Rogier:
Ik wil stoppen.

Dana:
Aha.

Rogier:
Het gaat niet meer.

Dana:

Dana:
Rogier, weet je wat je zegt? Ik ben misschien niet makkelijk, maar wel eerlijk. En ik zeg je dat ik echt met jou wil. Helemaal. Weet je wat je zegt?

Rogier:
Ja! Ja ja ja! Ik weet heel goed wat ik zeg. En ik zeg dat ik schrijver wil worden en dat jij daar niet bij helpt. Integendeel. Jij doet niks! Ik heb actieve mensen om mij heen nodig. Ik weet niet wat jij wil. Ik wil schrijven en dat gaat mij dat lukken. Maar niet met jou!

Dana:
Mag ik mijn sjawl? De eerste de beste piloot! De eerste de beste piloot die naar me kijkt, daar trouw ik mee. En dan heb jij je zin!

Dana loopt naar de deur. Voor de deur blijft ze staan en draait zich om.

Ik wens je veel succes met jouw schrijversschap.

Scène 2

Dana komt 's middags het café binnen. In vol Sky Europe ornaat.

Dana:

Hoe zie ik eruit?

Rogier:

He Dana!

Hebben ze je aangenomen?

Dana:

Ja.

Rogier:

Wat goed! Gefeliciteerd! Hartstikke goed zeg. Trots! Ik ben trots op je!

Dana:

Dank je. Ik ben ook trots op mijzelf. Apetrots.

Rogier:

Apetrots. En? Hebben ze je flink getest?

Dana:

Weet je Rogier, stewardess zijn is echt niet moeilijk. Zeker bij Sky Europe. We hoeven geen koffie uit te delen! Helemaal niets, want we zijn een low-cost carrier. Of hoe heet dat in het Nederlands? Een prijsvechter?

Rogier:

Een pricefighter, ja.

Dana:

Ja en prijsvechters delen niets uit. Goedkoper. Gelukkig. Koffie uitdelen lijkt me heel vernederend. Ik hoef alleen maar te glimlachen en bij start en landing te kijken of de riempjes vast zitten (*doet haar riempjescheckloopje in het gangpad voor*).

Rogier:

En dat vind je wel leuk?

Dana:

Ja. Dat is goed toch? Rogier, het is zo bijzonder dat ik nu als stewardess bij een succesvolle Slowaakse luchtvaartmaatschappij werk. Stewardess, het beroep van de eeuwige glimlach. Tijdens het communisme was een glimlach bij ons niets waard, maar dat is veranderd. En bij Sky Europe is hij weer helemaal terug. Slovensko, Slovensko boven alles! De glimlach is the best value in the sky!

Rogier grijnst en gaapt naar haar.

En jij? Je werkt hier nog steeds? Vind je het nu wel leuk hier?

Rogier:

Nog even maar. Ik ben aan het solliciteren.

Dana:

En schrijf je nog?

Rogier:

Ja, de laatste tijd heel veel sollicitatiebrieven. Best goeie, al zeg ik het zelf. Ik solliciteer bij uitgevers, kranten, tijdschriften, tekst- en communicatiebureaus.

Alles in de creatieve hoek en met tekst. Ik heb al wat bemoedigende reacties teruggekregen. Maar het zijn moeilijke tijden en ze vragen allemaal om een portfolio.

Dana:
Portfolio.

Rogier:
Ja, een map met werk.

Dana:
En verder? Schrijf je nog verhalen? Heb je nog plannen? Verder nog iets? Heb je een vriendinnetje?

Rogier:
Nee, verder niets. Ik leef.

Dana:
Ah. Mooi.

Rogier:
Je ziet er goed uit Dana! Wat is er met je gebeurd. Dat pakje staat je goed. Ik heb je zo nog nooit gezien. Wat is er met je?

Dana:
Is er iets? Met mij? Ik weet niet. Misschien is het het daglicht?

Rogier:
Zou kunnen, maar er lijkt echt iets veranderd. En je laat je blik niet meer zo lang aan de mijne hangen.

Dana:
Ik ben gestopt met roken en drinken. Of, gestopt, ik heb er nauwelijks nog tijd voor. Ik vlieg de hele tijd maar boven Europa... Het lijkt wel alsof ik zelf ook vleugels heb gekregen.

Rogier:
Je bent gewoon helemaal in een engel veranderd!

Dana:
Een engel? Ik?

Rogier:
Ja.
Korte stilte
Kom je even zitten? Wil je wat drinken?

Dana:
Kijkt naar Rogier, kijkt dan op haar horloge.
Ja, goed. Een spa met ijs en citroen graag.

Rogier:
Rode? Blauwe?

Dana:
Rood.

Rogier:
Zit er al een piloot achter je aan?

Dana:

Eh... Ja.

Rogier:

Niet waar, echt!?

Dana:

Ja, maar..

Rogier:

't Is ook niet te geloven. Alle clichés zijn altijd waar! Wil je de geschiedenis kennen, richt je dan op de clichés, wil je het heden begrijpen, luister naar de clichés. Ja ik zweer je kunt er zelfs de toekomst mee voorspellen, want clichés zijn eeuwig als het gras. Dames en heren, de stewardess heeft sjans met de piloot!

Dana:

Sjans?

Rogier:

Geen sjans?

Dana:

Nee. Dat is het woord niet.

Rogier:

Wat, gaan jullie trouwen?

Dana:

Hij heeft me gevraagd.

Rogier:

Heb jij je met een piloot verloofd?

Dana:

Ik heb gezegd dat ik er nog over na wil denken.

Rogier:

En... Weet je het al?

Dana:

Nee.

Rogier:

Waarom zou je het niet doen?

Dana:

Weet ik niet. Omdat hij piloot is? Hij is wel leuk... Verdient genoeg...

Rogier:

Maar hij zal vreemdgaan met een andere stewardess...

Hou je van hem?

Dana:

Wat vraag je veel!

Ik ben bang dat ik in zo'n lieve vrouw verander. Die veel televisie kijkt en aan hem denkt als hij vliegt. Weet je, als klein kind heb ik me voorgenomen dat ik later mooi zou worden. Dat is gelukt. Dat heb ik aan mezelf te danken. Een partner is... Op zich is hij een goeie, maar ik weet niet of ik hem wil.

Kom, vertel! Ik ben benieuwd naar je. Ik wil weten hoe het met je gaat!

Rogier:

Wat moet ik vertellen? Aan mij is niks veranderd. Ik wil hier weg en dat is alles.

Maar het gaat goed hoor. Ik weet nog steeds wat ik wil. Ik wil schrijven. Schrijven, schrijven, schrijven. Maar ik heb ook ingezien, dat ik van die mooie droom alleen niet kan leven.

Weet je, je hebt vroegbloeiers, snelrijpers en laatbloeiers. Welke heb je het liefst? Laatbloeiers! Ik kan je een laatbloeier aanbevelen. De vroegbloeiers bloeien op de middelbare school. Dat zijn mooie jongens in poloshirts, met vroegtroebele ogen. Van die ventjes die de mooiste meisjes in hun kont mogen neuken zonder dat dat geheim hoeft te blijven. Zij sjeesen op de Rotterdam Bussinesschool, vinden één of ander dom importproduct en alleen de belastinginspecteur hoort nog weleens van ze. Het podium is dan aan de snelrijpers. Snelrijpers gaan met goede cijfers over naar een serieuze academie, schrijven een excellente scriptie, promoveren, of stromen ergens hoog in bij de overheid via een *traineeship*. *The prime of their life*. Dan trouwen ze, krijgen kinderen, en eens in de tien jaar zie je hun naam in de krant, cursief onder een ingezonden stuk met drie of vier kwinkslagen. De laatbloeiers zien dit allemaal gebeuren en laten het begaan. Terwijl zij zich met hun kutbaantjes in leven houden, hebben ze tijd om na te denken, en beginnen ze langzamerhand te zien wat er echt nodig is in dit leven. Extase. Euforie, het grote ondergaan. Daarvoor zijn we hier! Literatuur, muziek, kunst, leuke feestjes... Voor dat grote besef, Dana een laatbloeier. Echt, je zult er een leven lang lol aan hebben. Ik kan je van harte een laatbloeier aanbevelen!

Dana:

Ik weet niet. Ik voel me goed. Heel goed. Mijn lucht is helemaal blauw. Ik ga straks naar Schiphol, waar mijn dienst begin met gezellig koffiedrinken met collega's. Ik kan rustig ademen. Mijn leven is niet moeilijk, begrijp je? Het is heerlijk. Ik verdien meer dan genoeg om mijn huur te betalen en ben nooit alleen.

Maar jij... Jij wilt nog wel heel veel bereiken, begrijp je?

Scène 3

Rogier:

Dag Dana, hoe was de vlucht?

Dana:

He dag Rogier he, nou ik had je helemaal niet gezien. Wat doe jij hier!?

Rogier:

Wat ik hier doe? Ja, dat begon ik me net ook af te vragen, maar nu ik jou zie weet ik het ineens weer.

Dana:

Sta je op mij... Kom je me van het vliegtuig halen?!

Rogier:

Ja, ik dacht, misschien vind jij 't leuk om van je werk opgehaald te worden.

Dana:

Ik? Nou, ja! Wat grappig!

Rogier:

Nou grappig... Dat weet ik niet hoor. Wel leuk om je weer te zien.

Dana:

Ik vind het ook leuk om jou weer te zien!

Mooie jas. Je ziet eruit als een bezoeker van het concertgebouw. Chique!

Rogier:

Dank je. Van de week gekocht. Hij zit heerlijk.

Dana:

En nu? Wat gaan we doen?

Rogier:

Weet ik niet. Ik dacht gewoon ik ga je opwachten en dan wordt het vanzelf wel leuk, wat we ook doen.

Dana:

Ok. Leuk.

Rogier:

We doen gewoon het eerste waar wat in ons opkomt. En dat kan alles zijn.

Dana:

Alles...? Rogier! Ben jij dronken?

Rogier:

Nee.

Dana:

Laat me je adem eens ruiken?

Zij trekt zijn hoofd naar zich toe om zijn adem te ruiken. Hij denkt dat ze met hem wil kussen en hapt toe.

Helaa! Dat is je adem niet!

Foei, stoute man!

Rogier:

Oh sorry, haha, sorry dat was een reflex, ik ben nog een beetje daas. Ik kom net van mijn werk.

Dana:

Een reflex? Omdat je net van je werk komt? HahahaWat een goeie grap!

Rogier:

Hahahaha. Sorry hoor. Ik dacht even, nou ja.

Dana:

H et geeft niet! En je hebt niet gedronken.

Je hebt net je tanden gepoetst.

Rogier:

Klopt, daarnet in mijn auto even nog.

Dana:

Oh? Je hebt tegenwoordig ook een auto?

Rogier:

Ja. Ja, stelt niet veel voor hoor. Maar je kan er prima de weg mee op.

Dana:

En de mensen kopen allemaal maar nieuwe dure spullen...

Mijn God wat was het weer saai! Alleen maar heen en weer gevlogen
Amsterdam – Praag, Praag – Amsterdam, Amsterdam – Wenen, Wenen –
Amsterdam. En iedereen had steeds zijn riempjes vast. Taxi's aanhouden is
moeilijker. Leuker ook!

Even stilte.

Jaha, en wie staat mij dan op me te wachten aan het einde van zo'n lange
werkdag in zijn mooie nieuwe lange jas en een auto voor de deur...?

Rogier:

Tadaa! Hahaha

Dana:

...Mr. Loverman en die begint me gelijk te zoenen!

Dana en Rogier:

Hahahaha

(stilte)

Rogier:

Hoe gaat het met je?

Dana:

Wat? Gewoon.

Rogier:

Ben je nog met die piloot getrouwd?

Dana:

Nee, die is neergestord.

Rogier:

Wat. Echt?

Dana:

Nee, tuurlijk niet. Grapje. Het was gewoon, nou ja, je weet wel, zo'n piloot...

Rogier:

Oh. Ja. Ik begrijp het geloof ik wel.
En je collega's? Kun je het nog een beetje met ze vinden?

Dana:

Och jawel. Het is wel gezellig. Maar het is een beetje een kleine groep. Er wordt veel geroddeld. Ik hou daar niet van. Laat mensen gewoon lekker hun gang gaan. Ik bedoel, ieder moet toch doen waar ie zelf zin in heeft?

Rogier:

Ik heb een baan.

Dana:

Een baan?

Rogier:

De Boekenkrant, ken je die?

Dana:

De Boekenkrant?

Rogier:

Ja. Dat is een klein krantje over boeken voor een groot publiek. Of..., dat klinkt wel heel erg... De Boekenkrant is een bescheiden periodiekje van een vereniging van Nederlandse boekhandelaren.

Dana:

Een reclamefolder?

Rogier:

Nee, geen reclamefolder. Een reclamefolder heeft geen redactie. Ik heb er echt plezier in. Mijn baas en ik, we zijn echt een goed team. We schrijven om en om een stuk. Samen vechten we voortdurend een *uphill battle*. We doen met zijn tweeën die hele krant hè. En de Nederlandse letteren... het is nog steeds geen olie! Maar dit is toch wel echt...

Dana:

Wat?

Rogier:

Boeken! Dicht bij het vuur!

Dana:

Dicht bij het vuur?

Rogier:

Ach nee, laat maar...

Nou kijk, als je zelf nog eens een boek wil schrijven dan scheelt het natuurlijk wel als er dagelijks een stuk of tien door je handen gaan.

Dana:

Ah! Je wilt nog steeds schrijver worden. Daar ben ik blij om.

Rogier:

Ja, nou... Een debuut zou toch eigenlijk geen probleem moeten zijn, tegenwoordig.

Dana:

Ga je dan ook een boek aan mij opdragen?

Rogier:

Nou toevallig was ik dat wel van plan ja. Daar wilde ik je nog toestemming voor vragen. Ik wil inderdaad een boek over jou schrijven.

Dana:

En wat ga je dan over me schrijven?

Rogier:

Gewoon alles wat ik van je weet. Over waar je vandaan komt, wat je hebt meegemaakt, wat je me over je vriendjes hebt verteld. Je seksuele moraal... De titel wordt: Dana.

Dana:

Schrijvers zijn heel waardevol, vind ik. Ik weet nog dat jij een keer gezegd hebt dat illusie onze natuurlijke toestand is. Dat vond ik zo waar! Spannend hoor dat je gaat schrijven
Gaan we nog iets doen?

Rogier:

Eh, ja, kom, laten we iets gaan doen.

Dana:

Ik ga je iets laten zien!

Rogier:

Wat dan?

Dana:

Kom eens.

Rogier:

Wat dan?

Dana:

Kom...

Rogier:

Dana...

Dana:

Kom.

Rogier:

Dana, nee. Dit wil ik niet. Waarom doe je dat! Waarom doe je dat? Dana!
Dana!! Oh god, waarom? Waarom?

Dana:

Fatsoeneert zich weer.

Wat is er nou? Wat zeur je nou?

Rogier:

Begrijp je dat niet. Hiervoor ben ik toch niet gekomen!

Dana:

Niet?

Rogier:

Nee!

Dana:

Nou dan vergeten we het gewoon. Kom we gaan iets anders doen.

Rogier:

Nee!

Dana:

Rogier!

Rogier:

Dana het spijt me.

Dana:

Ik begrijp het. Ik begrijp het, Sorry, ik meen het. Het spijt me. kom kom, we gaan iets anders doen.

Rogier:

Nee. Niet. Ik geloof er niet meer in.

Scene 4

Rogier

Kijk Dana. Het boek is af en jij krijgt het als eerste te zien, zoals het hoort. Kijk? Zie je de titel?

Dana

Dana?

Rogier

Alles staat erin. Alles. In de afgelopen maanden heb ik alle indrukken die ik van jou in me had opgeslagen, hier gekopieerd. Je jeugd in Bratislava achter het IJzeren Gordijn. De vakanties in het zomerhuisje. Het fantaseren van een Oostblokkind over bananen en ananas. De mannen met wie je naar bed ging omdat jij vond dat ze het nodig hadden. De bohemians, de creditcardamerikanen. En natuurlijk onze nachten in het café en mijn verlangens naar jou die later zo'n grote rol hebben gespeeld. Alles.

Dana

Heb jij naar mij verlangt? Dat heb je nog nooit gezegd.

Rogier

Of ik naar je verlangd heb? Hier, pagina 203:

'Als jij die kleine, stevige krakelingenootjes niet had gehad, zou ik altijd duizelig worden als ik naar je kijk. Nergens op die oneindig gladde, zachte huid is ook maar iets van houvast te vinden. Mijn blik blijft maar als een balletje voortrollen: langs je rug, je schouders en je hals... Het rolt voort met hoge snelheid, maar het is alsof hij niet vooruitkomt, want overal is de kleur hetzelfde. Alles is precies even stralend glad. Alleen bij je oortjes is er wat schakering. Daar vindt die zachte glans eindelijk wat schaduw in zichzelf. Daar rust mijn blik. En dan wil ik me klein maken en stil in dat oor gaan zitten en met ingehouden adem luisteren naar wat jij denkt.

Dana

Aangedaan. Gaat zitten.

Laat eens zien? *Leest in het boek.* Wat gek om dit allemaal zo over mezelf te lezen! Zo geordend. Als ik aan mijn leven denk, denk ik aan een wild stuk grond met gaten. Jij hebt er een tuin van gemaakt. Waar heb ik al die zorg verdiend?

Rogier

Heb je weleens in de spiegel gekeken?

Dana

Hoe bedoel je?

Jij bent veranderd.

Rogier

Ten goede hoop ik? Ik voel me... erg prettig.

Dana

Altijd als jij het over schrijven had, kreeg ik het een beetje benauwd. Ik was bang dat jij daar niet gelukkig van zou worden. Maar nu sta je daar: Trots op dit eerste boek en je lijkt al klaar om aan het tweede te beginnen. Wat is er met je gebeurd?

Rogier

Dana, mijn debuut is een getuigeverslag en bekentenis in één geworden.

Een getuigenis over het bestaan van een bijzondere Slowaakse vrouw, en een bekentenis van mijn liefde voor haar. Voor jou. Ik hou van je. Ty sa mi páčiš. Ik vind je leuk. Ty sa mi páčiš.

Dana:

Chlapeče, čo ti je? Je ti niečo?

Rogier

Do riti!

Dana:

Milý Rogier, viem čo Ti vadí a je dobré (správne), že si robíš starosti, to, ale Sedí Ti motýľ na nose, ale ti ho nevidíš (ty ho nevnímaš).

Rogier:

Nemajú dohromady nič spoločné). máš na nose motýľa, ale nevidíš ho. Liefje kom eens hier. *Hij omhelst haar.* Ah, dit is fijn. Dit is goed, als dit kan blijven. Waarom moet toch altijd alles beter? Ben jij gelukkig?

Dana

Niet zoals jij.

Jij bent vrolijk en brutaal als een prins. Vol energie. Alsof je bent bevrijd.

Rogier

Ja... Schrijven, schrijven, schrijven. *Lacht gelukkig* Ik heb een handvat gevonden. Grip op mijn omgeving, mijzelf. Ik hoef niets meer te ontstijgen, niets meer te verlaten. Eén houvast! Meer had ik niet nodig. En één houvast scheelde het, of alles was me ontglipt. En nu heb ik mijn handen vrij.

Dana

Voor mij! Kom.